

Z Á P I S

**z přípravného jednání Pracovní skupiny k soukromému dárcovství Výboru pro legislativu
a financování Rady vlády pro nestátní neziskové organizace**

dne 29. srpna 2023 od 13:00

Úřad vlády České republiky

Přítomni:

Navržené členky/členové za neziskový sektor a akademickou sféru:

Martina Břeňová (Nadace Open society Fund ČR), Pavla Gomba (UNICEF ČR), Lukáš Hejna (Nadace VIA), Jan Kroupa (České centrum fundraisingu), Miroslava Nebuželská (22HLAV s.r.o.), Marek Šedivý (Asociace veřejně prospěšných organizací ČR, z.s.), Klára Šplíchalová (Fórum dárců, z.s.)

Navržené členky/členové za státní správu:

Ondřej Fasora (MF), Blanka Mattauschová (GŘ), Petra Urbanová (MŽP)

Navržení stálí hosté:

Filip Franek (Amazon Czech Republic Service, s.r.o.), Milan Klempíř (Svaz průmyslu a dopravy ČR), Romana Nýdrle (Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR)

Omluveni: Karel Valo (Nadace české spořitelny)

Oddělení sekretariátu Rady vlády pro nestátní neziskové organizace: Rut Dvořáková, Hana Fungačová, Pavel Mička

Jednání Pracovní skupiny k soukromému dárcovství při Výboru pro legislativu a financování Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (dále jen „pracovní skupina“, „VLF“ a „RVNNO“) řídil vedoucí Oddělení sekretariátu RVNNO P. Mička. Jednání proběhlo hybridní formou.

Program jednání:

1. Zahájení a představení členů a hostů pracovní skupiny
2. Informace o činnosti Oddělení sekretariátu Rady vlády pro neziskové organizace v oblasti soukromého a individuálního dárcovství, fungování pracovní skupiny
3. Problematika „Darů z pozůstalosti“ v kontextu NNO
4. Aktuální průzkum mezi NNO na téma finančních darů, data o dárcovských dms (anonymizovaná data z analýzy potvrzení o daru)
5. Problematika DPH u věcných darů
6. Soukromé dárcovství v dlouhodobém horizontu
7. Různé

Průběh jednání:

1) Zahájení a představení členů a hostů pracovní skupiny

P. Mička vyzval členy a hosty ke krátkému představení a poté spolu s R. Dvořákovou, tajemnicí této pracovní skupiny, seznámili členy a hosty s programem jednání.

2) Informace o činnosti Oddělení sekretariátu Rady vlády pro neziskové organizace v oblasti soukromého a individuálního dárcovství, fungování pracovní skupiny

P. Mička informoval o předchozích aktivitách RVNNO v oblasti soukromého dárcovství, resp. fungování pracovní skupiny pro individuální dárcovství a pracovní skupiny pro firemní dárcovství. Zmínil také rozhodnutí VLF, aby skupiny byly spojeny v jednu, která bude řešit soukromé dárcovství jako celek. Vznik pracovní skupiny vychází ze [Strategie spolupráce veřejné správy s NNO na léta 2021 až 2030](#) (opatření C.1.2 a C. 1.3).

Dále byl nastíněn rámec fungování pracovní skupiny ve vztahu k procesům stanoveným ÚV ČR, viz příloha č. 1. Pracovní skupiny jsou zřizovány ke konkrétnímu účelu zpravidla na dobu 2 let.

3) Problematika darů z pozůstalosti v kontextu NNO

Téma prezentovala P. Gomba, detailně viz příloha č. 2. Doplnila, že v průběhu několika týdnů bude více zřejmé, jak dopadla jednání ohledně životního pojištění, která inicioval UNICEF a Fórum dárců.

V reakci na dotaz M. Břeňové uvedla, že dle jejího názoru nejsou v této oblasti překážky ze strany státu, nicméně některé oblasti nejsou zcela ošetřeny, zejména týkající se životního pojištění. V případě novelizace občanského zákoníku by bylo dle ní vhodné zhodnotit, jak funguje část týkající se dědického práva a jaká je praxe s rozšířením skupin dědiců.

4) Aktuální průzkum mezi NNO na téma finančních darů, data o dárcovských sms (anonymizovaná data z analýzy potvrzení o daru)

K. Šplíchalová nabídla nasdílet data, která má Fórum dárců aktuálně k dispozici a informovala pracovní skupinu o sběru dat týkajících se dárcovských sms. Zmínila také průzkum z jara letošního roku mezi cca 1000 organizací, jak se vyvíjí jejich příjmy z vlastní činnosti a příjmy od individuálních a firemních dárců. Co se týče dárcovských sms významné dle jejích slov bylo přidání čtvrté cenové hladiny ve výši 190 Kč. Začátkem letošního roku byla také spuštěna druhá inovace, a to byla možnost potvrzení o daru za uskutečněný dar dárcovskou sms. Do tohoto pilotního projektu, který se týkal potvrzení o daru, se zapojilo cca 30 organizací (cca 3000 osob). Průměrný dar ve formě dms je 424 Kč, nejčastější ve výši 319 Kč ročně. 86 % dárců vyjádřilo zájem být v dalším kontaktu s organizací, které přispěli. V reakci na dotaz M. Břeňové K. Šplíchalová doplnila, že 60 % dms, které jsou zaslány ročně, tvoří dlouhodobé dms.

Z jarního průzkumu mezi organizacemi dle K. Šplíchalové vyplynulo, že 73 % organizací podnikají opatření proti poklesu příjmů (např. nové zdroje, změna marketingové komunikace, doplňková výdělečná činnost). 41 % zaznamenalo pokles darů od firem nebo jednotlivců. Sběr dat probíhá průběžně a aktuální probíhá analýza výroční zpráv nadací a nadačních fondů. Výsledky K. Šplíchalová nabídka poté také nasdílet.

L. Hejna poté otevřel diskusi o podobě zveřejňovaných dat, kdy jsou zveřejňována [kumulativní data z daňových přiznání](#), konkrétně odčitelná položka "hodnota bezúplatného plnění - daru/darů uplatněná v daňových přiznáních k daním z příjmů. Data jsou k dispozici jak za fyzické tak právnické osoby. Na rozdíl od dat, která sbírá Fórum dárců či Nadace Via, jež jsou pouze výsečí darování, by bylo potenciálně možné z těchto dat, pokud by byly více detailní, získat celkový přehled o soukromém dárcovství v ČR.

Zástupci GFŘ i MF sdělili, že sběr dat probíhá s ohledem na očekávaný vývoj inkasa a pro správce daně jsou tato detailnější data o darování irelevantní a bylo by administrativně náročné je získat.

L. Hejna vyjádřil názor, že z aktuálně sbíraných dat by se dalo sledovat: 1/ kolik lidí dalo dar nad určitou hodnotu a 2/ počet příloh, což indikuje počet potvrzení o daru, což lze s určitou mírou nepřesnosti vnímat jako počet organizací, kterým osoba darovala. Dalo by se poté sledovat jak se tyto 2 věci liší v jednotlivých krajích a posouvat rozvoj dárcovství v ČR. Detailnější data, do jakých oblastí a jakým subjektům je darováno, lze dle L. Hejny zjistit kvalitativními výzkumy. O. Fasora vyjádřil pochyby, zda počet příloh vyplňují i právnické osoby, u fyzických osob to potenciálně zjistitelné je.

Dospělo se ke shodě, že L. Hejna zformuluje dotaz a sekretariát RVNNO se obrátí na MF, resp. GFR týkající se možnosti získávání výše popsaných dat z daňového přiznání, které toto téma s IT předjedná.

J. Kroupa doplnil, že by bylo zajímavé i zjistit, jak velká část darování fyzických osob se do daňových přiznání nedostává. U právnických osob by bylo zajímavé sledovat data o sponzoringu.

Dle P. Mičky bude téma sběru dat provázet činnost pracovní skupiny pravděpodobně po celou dobu jako jedno z důležitých témat.

M. Šedivý vznesl dotaz k možnosti v budoucnu potvrzení o daru nedodávat, např. u registrovaných veřejných sbírek.

5) Problematika DPH u věcných darů

M. Šedivý seznámil pracovní skupinu s historií problematiky DPH u věcných darů a důvody ke změně, viz příloha č. 3.

R. Nýdrle informovala o jednání na úrovni EuroCommerce, na kterém se diskutovalo sladění a praxe v této oblasti v různých zemích. Je zde tlak obchodníků na Evropskou komisi, aby legislativa byla transparentní a aby jednotlivé státy dostaly jakési zjednodušené doporučení. V souvislosti s DPH chybí větší flexibilita pro komodity jako jsou oděvy, nábytek a elektronika.

M. Klempíř doplnil, že také dlouhodobě poukazují na nepřilíš vhodnou úpravu problematiky DPH v případě věcných darů, kdy firmy musí z dodání zboží/darů odvést DPH ale v případě, že se zboží rozhodnou zničit, DPH platit nemusí. Dále uvedl, že tuto problematiku již řešili s MF a požádal o to, aby se toto téma neuzavíralo.

F. Franek sdílel praxi Amazonu, kdy zboží v jeho skladu není majetkem Amazonu, ale malých a středních firem. Neprodejně zboží lze vrátit vlastníkovu (což se v malém množství nevyplatí), zlikvidovat nebo darovat. Možnost darování s ohledem na DPH v ČR Amazon nenabízí, ale v některých státech ano, jelikož tam existují jakési formy výjimky. Požádal o hledání jednoznačného řešení, jak tuto situaci vyřešit v ČR.

P. Urbanová uvedla, že byť MŽP doposud sledovalo oblast dárcovství spíše pasivně, je to pro ně velmi důležitá oblast z hlediska rozvoje cirkulární ekonomiky, omezení plýtvání a předcházení vzniku odpadu. Připomněla, že se aktuálně na evropské úrovni projednává návrh na zřízení [ecodesignu](#), kde se hovoří o tom, že se zakáže ničení určitých neprodaných výrobků (textilu, elektrozařízení).

O. Fasora reagoval poukazem na čl. 16 [směrnice o DPH](#), která platí v celé EU a která řeší jakékoliv bezúplatné plnění pro všechny typy subjektů, tj. princip potravinových bank platí pro kohokoliv a pro jakékoliv zboží. Dále doplnil, že v důsledku jednání v rámci Poslanecké sněmovny došlo k 1. srpnu 2023 k aktualizaci [informace GFR k uplatnění DPH při bezúplatném dodání zboží](#) (viz příloha č. 4) Vyjádřil také přesvědčení, že v zákoně není co změnit, uvažuje se o dílčí úpravě čl. týkající se základu daně, ale technicky se nerozlišuje darování charitě či zaměstnanci. Do jednání na evropské úrovni doporučil zahrnout i DG TAXUD (Directorate General for Taxation and Customs Union). Dále uvedl, že MF si provedlo vlastní rešerši zahraniční praxe a upozornil na fakt, že některé státy mají historicky vyjednané daňové výjimky. Zmínil také 2 základní principy DPH: 1/ když nakupuji zboží za účelem darování, tak nemám nárok na odpočet daně a stát pak nechce daň na výstupu (toto dle jeho názoru nelze změnit), 2/ situace, kdy je zboží používáno k podnikání, je uplatněn odpočet (stát vrátí daň, která byla zaplacená dodavateli) a pak je na výstupu situace, kdy je zboží darováno. Zákonná úprava ve Francii, Itálii, Německu, Rakousku zní obdobně jako v ČR. Vyjádřil ochotu vést další diskusi, jak uchopit situace, kdy je zboží v malém objemu daleko od svého vlastníka (např. formou příkladu do informace GFR).

O. Fasora dále zdůraznil, že se nejedná o výjimku pro potravinové banky, obecně v zákoně je povinnost přiznat daň ale je zde druhá část debaty, a to jak se stanoví základ daně, tj. v jaké výši se dar daroval. Vychází se ze směrnice, která rozlišuje 2 situace, cena daru nesmí být větší, než za jakou bylo zboží nakoupeno a má se zohlednit morální a fyzické opotřebení. A z tohoto důvodu se stanovilo, že u potravin těsně před expirací se hodnota blíží nule či je v řadě případů nulová. V druhém případě se zboží nakoupí, používá se a poté se daruje. Cena odpovídá ceně obdobného zboží na trhu. O. Fasora připustil, že je zde velká skupina věcí, u nichž je otázka, jak k určení jejich hodnoty přistoupit (pokud se daruje něco funkčního nemá to hodnotu 0 ale od 0 po cenu nákupní, zohlednit opotřebení). Zdůraznil, že darování charitativním organizacím není vždy 0.

P. Urbanová upřesnila, že pokud se věci nechávají likvidovat, není to již vnímáno jako zboží ale odpad. O. Fasora doplnil, že důležitým je princip, zda zboží změnilo vlastníka či nikoliv.

B. Mattauschová potvrdila, že aktualizovaná informace GFR již nehovoří pouze o darování potravin ale i nábytku.

F. Franek uvedl, že ve Francii a Itálii Amazon nabízí prodejcům darování zboží a nedochází tam k povinnosti DPH. O. Fasora a B. Mattauschová proto doporučili se v rámci zpracování studie zaměřit metodické pokyny a podzákoné normy. B. Mattauschová také doplnila, že GFR nechce do informace uvádět velké množství příkladů, ale je ochotno o doplnění některých konkrétních příkladů diskutovat či zpracovat často kladené dotazy. O. Fasora nicméně doplnil, že o této problematice chtějí diskutovat a hledat shodu zejména interně a i s GFR.

6) Soukromé dárcovství v dlouhodobém horizontu

M. Břeňová ocenila mezisektorovou debatu a apelovala na stanovení a prioritizaci dlouhodobých témat (která vzešla z [Expertního panelu](#), viz také příloha č. 5) v oblasti soukromého dárcovství, jimiž se bude pracovní skupina zabývat následující dva roky. Rozvoj soukromého dárcovství je důležitý pro budování nezávislosti NNO na financování ze státního rozpočtu. Dále zmínila potřebu budování vzájemné důvěry. Vyjádřila domněnku, že pro prolomení bariér a komunikaci se státem je nutné disponovat aktuálními daty (např. informací o podílu dárcovství na HDP).

M. Šedivý zmínil v minulosti spolupráci s ČSÚ ohledně sběru dat v rámci Satelitního účtu neziskových institucí. H. Fungačová doplnila, že metodika sběru dat bude předmětem plánovaného auditu, který na ČSÚ proběhne tento podzim. M. Šedivý dále vznesl dotaz k možnosti odpočtu daně do výše 30 % daňového základu. Zástupci firem si této skutečnosti vědomi nebyli.

Závěr: Aktuálně bude prac. skupina pracovat odděleně na dvou tématech (data a DPH) s tím, že další témata budou řešena dle kapacit a naléhavosti. Harmonogram dalších jednání bude stanoven.

Úkoly:

Oddělení sekretariátu RVNNO

1. Po projednání ve VLF připraví podklady pro oficiální nominaci členů pracovní skupiny.
2. Uveřejní metodický pokyn GFR na webové stránce ÚV ČR v sekci pro NNO.
3. Nasdílí se členy pracovní skupiny studii týkající se darování hmotných darů.
4. Ve spolupráci s L. Hejnou zformuluje dotaz a osloví GFR s dotazem týkající se možnosti získávání dat z daňových přiznání¹.

Přílohy:

1. Pracovní skupina – činnost a organizace práce
2. Dary z pozůstalosti v kontextu NNO
3. Problematika DPH u věcných darů
4. Informace GFR k uplatnění DPH při bezúplatném dodání zboží
5. Shrnutí doporučení Expertního panelu

¹ Problematika využití dat z daňových přiznání byla diskutována i v rámci Výboru pro legislativu a finance (VLF), kde byly vzneseny další podněty pro lepší využití těchto dat. Formulace dotazu by tak měla proběhnout v součinnosti pracovní skupiny a VLF.